

Українські

**книги-
ювіляри**

2025

КНИГІ-ЮВІЛЯРИ 2025

У 2025 році ми вшановуємо українські книги-ювіляри – твори, які стали знаковими в історії нашої культури. Ці видання – не просто сторінки з минулого, вони є живим словом, що надихає, вчить, пробуджує думки й почуття

Їх читають і перечитують, над ними замислюються та знаходять відповіді на вічні питання. Кожна книга має свою історію, власний шлях до читача й особливу місію – зберігати національну пам'ять і українську культуру

Сьогодні є нагода звернутись до нашої літературної спадщини, яка зберегла свою силу, глибину та актуальність. Українська мова — наш код єдності. Говоримо, цінуймо, передаємо далі!

«СВАТАННЯ НА ГОНЧАРІВЦІ» (1835) 190 років п'єсі Григорія Квітки-Основ'яненка

Квітка-Основ'яненко Г. Сватання на Гончарівці : збірка / Г. Квітка-Основ'яненко. – Харків : Фоліо, 2024. – 448 с.

Дія соціально-побутової комедії відбувається на Харківщині, у селі Гончарівка. Автор з гумором зображує життя українського села, порушуючи важливі теми: кохання, шлюб за розрахунком, вплив батьків на вибір дітей. Твір і сьогодні лишається близьким читачам завдяки живим діалогам, яскравим характерам і моральній цінності

Г.Ф. Квітка-Основ'яненко
(1778 – 1843)

«ТАРАС БУЛЬБА», «ВІЙ» (1835) 190 років повістям Миколи Гоголя

Гоголь М. Тарас Бульба. Вій. Вечори на хуторі поблизу Диканьки : збірка / М. Гоголь. – Харків : Школа, 2024. – 448 с.

Повісті вперше вийшли друком у 1835 р. в збірці «Миргород». До сучасної збірки увійшли найвідоміші твори Миколи Гоголя, що стали надбанням скарбниці світової літератури завдяки яскравим образам героїв, їхнім славетним подвигам, неймовірним пригодам, що досі бентежать уяву сучасних читачів

М.В. Гоголь
Микола Васильович Яновський
(1809 – 1852)

«КОБЗАР» (1840)

185 років збірці поезій Тараса Шевченка

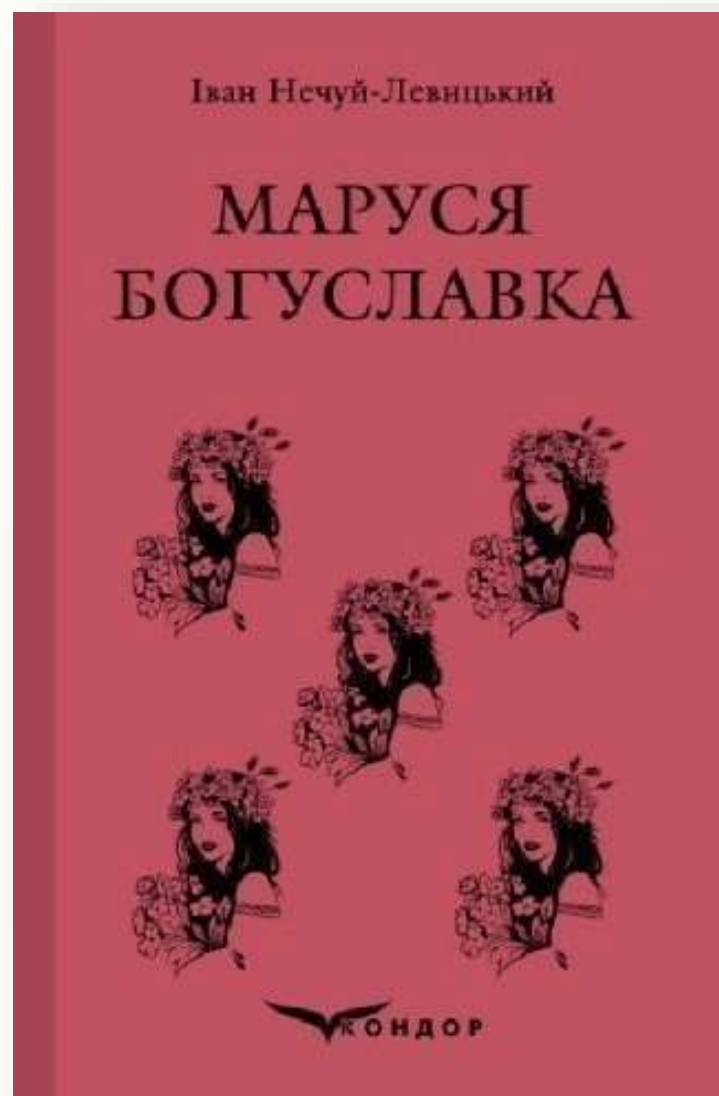
Шевченко Т. Кобзар : збірка / Т. Шевченко. – Київ : Глорія, 2020. – 224 с.

Перше видання «Кобзаря» надруковане у 1840 р. в приватній друкарні Є.Ф. Фішера в Петербурзі накладом 1000 примірників. До першого видання увійшло 8 ранніх творів: «Думи мої, думи мої», «Перебендя», «Катерина», «Тополя», «Думка. Нащо мені чорні брови...», «До Основ'яненка», «Іван Підкова», «Тарасова ніч». Нині єдиний відомий примірник, що має 115 стор. тексту, який належав Шевченку, зберігається у Петербурзі, решта книжок мають 114 стор.

Т.Г. Шевченко
(1814 – 1861)

«МАРУСЯ БОГУСЛАВКА» (1835) 150 років драмі Івана Нечуя-Левицького

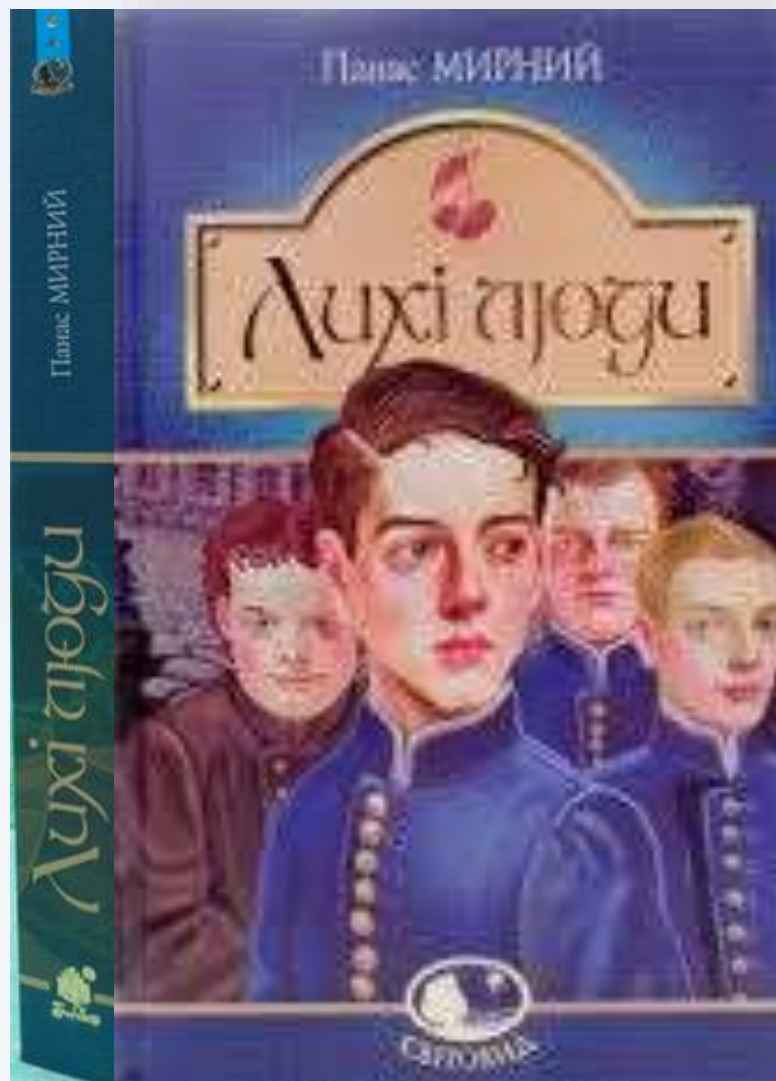
Нечуй-Левицький І. Маруся Богуславка : збірка
/ І. Нечуй-Левицький. – Київ : Кондор, 2022.
– 300 с.

У творі розкрито тему невільництва, відтворено часи боротьби українського народу з турками та тривалого перебування козаків у ворожому полоні, яким прагне допомогти Маруся Богуславка. Дума передає ідеї патріотизму, туги за рідною землею та жертвності. Маруся постає символом духовної сили й національної самосвідомості

І.С. Нечуй-Левицький
(1838 – 1918)

«ЛИХІ ЛЮДИ» (1875) 150 років повісті Панаса Мирного

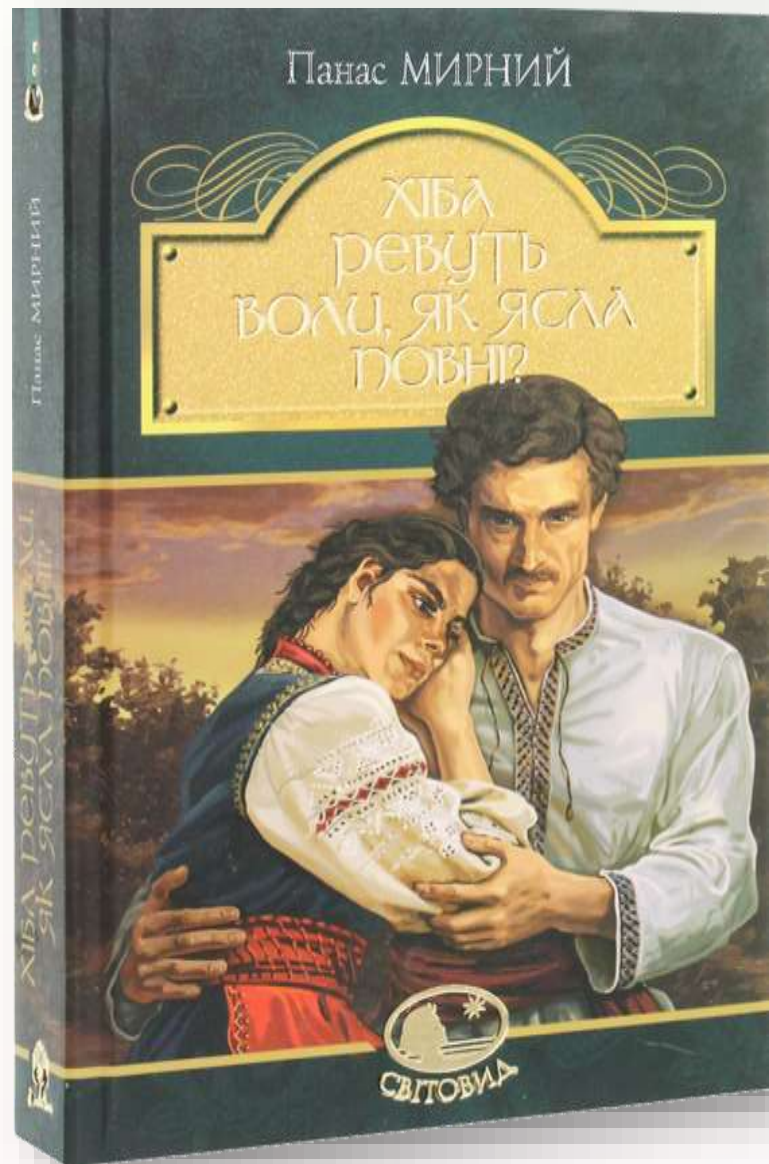
Мирний П. Лихі люди : збірка / П. Мирний.
– Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2023.
– 456 с.

У повісті на тлі картини соціального життя народу зображено період після скасування кріпацтва у 1861 р. Письменник розповідає про життя, погляди і поведінку різних представників тогочасної інтелігенції, боротьбу кращих верств населення за інтереси народу. Твір порушує теми, які залишаються важливими і в наш час – вибір між добром і злом, вплив середовища на людину, соціальну нерівність

Панас Мирний
Панас Якович Рудченко
(1849 – 1920)

«ХІБА РЕВУТЬ ВОЛИ, ЯК ЯСЛА ПОВНІ?» (1875) 150 років роману Панаса Мирного

Мирний П. Хіба ревуть воли, як ясла повні?
: роман / П. Мирний. – Тернопіль : Навчальна
книга – Богдан, 2020. – 416 с.

Роман-хроніка відтворює суспільно-економічні відносини в пореформеному українському селі. Книга написана класиком української літератури Панасом Мирним у співавторстві з його братом Іваном Біликом (Іваном Рудченком). У центрі роману – доля селянина Чіпки Варениченка і його друзів, які, шукаючи соціальної справедливості, стають на шлях помсти багатіям

Панас Мирний
Панас Якович Рудченко
(1849 – 1920)

«ОЙ, НЕ ХОДИ, ГРИЦЮ, ТА Й НА ВЕЧОРНИЦІ» (1890) 135 років п'єсі Михайла Старицького

Старицький М. П. Ой не ходи, Грицю, та й на вечорниці [Електронна книга] / М. П. Старицький // Відрита книга : електронна бібліотека класики української та світової літератури. – © OpenBook, 2022. – 107 с. – Електрон. аналог друк. вид.

– URL: <https://bit.ly/3Z33KFr>

П'єса написана за мотивами однойменної народної пісні про Марусю Чурай. Це побутова драма з елементами трагедії, в якій піднімаються теми кохання, зради, ревнощів і морального вибору. П'єса має національний колорит, відображує українські звичаї, пісенну і народну культуру

М.П. Старицький
(1840 – 1904)

«БОЯРИНЯ» (1910)

115 років поемі Лесі Українки

Українка Л. Лісова пісня. Бояриня / Л. Українка.
– Київ : Кондор, 2024. – 112 с.

Драматична поема написана впродовж 3 днів (27-29 квітня 1910 р.) у м. Хельвані (Єгипет), де письменниця лікувалася від сухот. Поема просякнута невимовною тугою за Україною. Це єдиний твір Лесі Українки, який базується на українській історії. Події в поемі розгортаються в часи Руїни (60-і рр. XVII ст.) на Лівобережній Україні та в Москві. Твір побудовано у формі діалогів, складається з 5 частин

Леся Українка
Лариса Петрівна Косач
(1871 – 1913)

«СВІЧЧИНЕ ВЕСІЛЛЯ» (1930)

95 років поемі Івана Кочерги

Кочерга І. Свіччине весілля : поема / І. Кочерга.
– Київ : Центр навчальної літератури, 2020.
– 160 с.

Драматична поема Івана Кочерги на 5 дій написана 1930 р. (перша назва – «Пісня про свічку»). Поема створена на основі історично достовірного факту про заборону світити світло в Києві наприкінці XV – на початку XVI ст. Образ світла втілений у п'есі від початку до кінця – від головного драматичного конфлікту (боротьба ремісників з київським воєводою щодо права на запалення світла) до самого прізвища головного героя (Іван Свічка)

І.А. Кочерга
(1881 – 1952)

«ВИНО З ТРОЯНД» (1965)

60 років збірці новел Василя Симоненка

Симоненко В. Вино з троянд : вибрані твори
/ В. Симоненко. – Київ : Знання, 2017. – 207 с.

До збірки ввійшли оповідання, казки і вибрані вірші автора. Провідними мотивами творчості Василя Симоненка є оспівування краси рідної землі, поетичні роздуми про долю свого народу, його минуле і майбутнє, сенс життя, призначення людини на землі, відповідальність кожного за все, що відбувається довкола. Значна частина його віршів перекладена багатьма мовами народів світу, окремі з них стали піснями. У 1995 р. письменнику присуджено Державну премію України ім. Т.Г. Шевченка

В.А. Симоненко
(1935 – 1963)

«ЛЮДИНА БІЖИТЬ НАД ПРІРВОЮ» (1965) 60 років роману Івана Багряного

Багряний І. Людина біжить над прірвою : роман
/ І. Багряний. – Київ : Стилет і стилос, 2023. – 400 с.

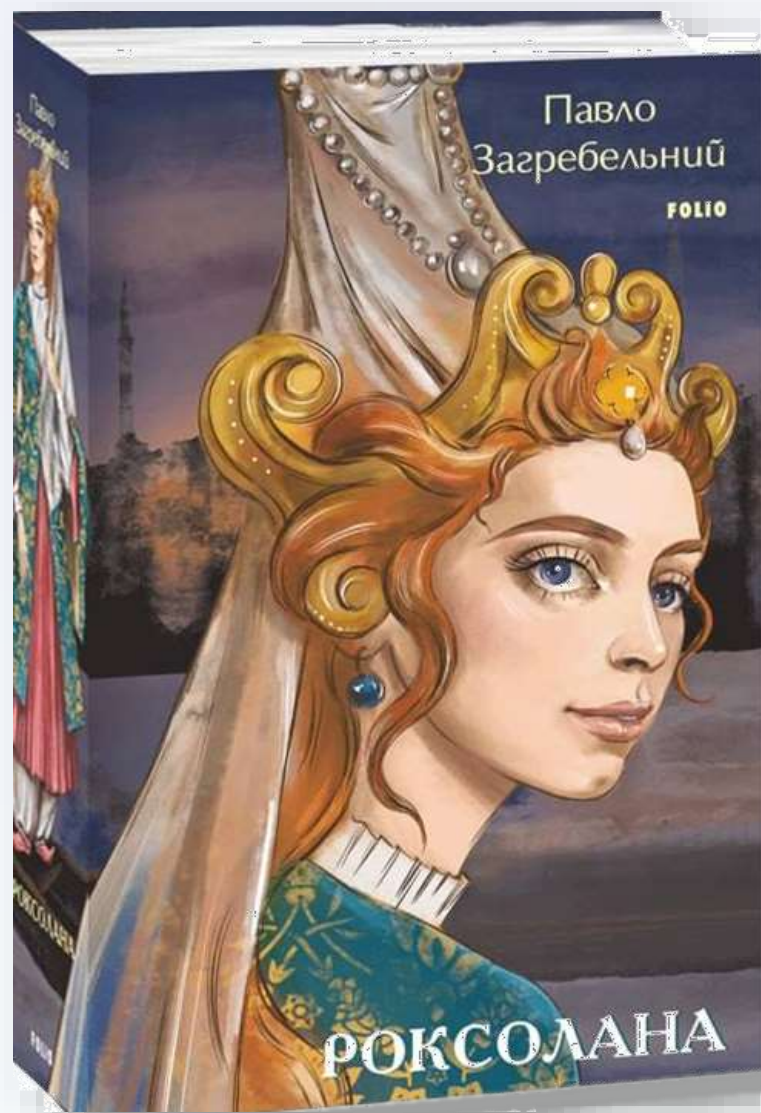
Роман є одним із найреалістичніших творів про Другу світову війну в українській літературі. Автор розкриває тему незламності людського духу через образ головного героя, що постійно балансує на межі виживання. Навіть у найважчих обставинах він здатний вистояти, якщо зберігає віру в себе, добро й гідність. Ця книга – справжній приклад стоїцизму та віри в людину, і, зрештою, – низка авантур та небезпек на шляху додому

І.П. Багряний
(1906 – 1963)

«РОКСОЛАНА» (1980)

45 років роману Павла Загребельного

Загребельний П. Роксолана : роман
/ П. Загребельний. – Харків : Фоліо, 2023. – 992 с.

В історичному романі автор розповідає про життя Насті Лісовської, дружини турецького султана Сулеймана I. Потрапивши до гарему, дівчина з прикарпатського Рогатина незабаром стає улюбленою дружиною володаря Османської імперії. Письменник зумів вдало проникнути у складний внутрішній світ героїні. При написанні твору він особисто побував у Туреччині та Рогатині, місцях, пов'язаних із її життям.

П.А. Загребельний
(1924 – 2009)

«КАЗКА ПРО КАЛИНОВУ СОПІЛКУ» (2000) 25 років повісті Оксани Забужко

Забужко О. Казка про калинову сопілку
/ О. Забужко. – Київ : Комора, 2024. – 136 с.

У повісті, написаній за мотивами народної казки про сестровбивство, Оксана Забужко досліджує вічні питання, що споконвіку хвилюють людину: звідки проростає зло в нашій душі? Чи можна зупинити злочин, розпізнавши його в зародку? Чи справді гріхи батьків падають на дітей? Жіноча версія легенди про Каїна й Авеля обертається напруженою психологічною драмою. Повість перекладено польською, чеською, фарсі, з успіхом поставлено на театральних сценах в Україні та за кордоном

О.С. Забужко
(1960)

«ЗАПИСКИ УКРАЇНСЬКОГО САМАШЕДШОГО» (2010) 15 років роману Ліни Костенко

Костенко Л. Записки українського самашедшого : роман / Л. Костенко. – Київ : А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2010. – 416 с.

Цей роман став першою прозовою книгою письменниці. У ньому від імені головного героя, 35-річного інтелігента-програміста, авторка розповідає про політичні та соціальні проблеми України початку ХХІ ст. За жанровою стилістикою «Записки українського самашедшого» — насичений мікс художньої літератури, внутрішніх щоденників, сучасного літописання і публіцистики

Л.В. Костенко
(1930)

**Підготувала
провідна редакторка
Л.В. Скрипченко**